GRADSKA BIBLIOTEKA
„JURAJ ŠIŽGORIĆ"
ŠIBENIK
NAUČNI ODSJEK

Postarina plaćena u gotovom.

NOVA TRIBUNA

Godina VIII | Pretplata mjesečno D 6.— Inozem. 10 Pojedini broj Din. 1.50 Čekovni račun br. 34.159 | Petak 16 februara 1940 | Rukopisi se ne vraćaju. Oglasi se računaju po tarifi. Plativo i utužívo u Šibeniku. | Br. 623

Saradnja

između balkanskih zemalja a naročito između naše kraljevine i Bugarske postaje sve jača i sve stvarnija. Osnivanjem zajedničke jugoslovensko-bugarske privredne komore ova je saradnja dobila značajan izraz i osnovu na kojoj će se graditi i sređivati naši međusobni odnosi na području koje je najznačajnije za obe zemlje, u kojima je zemljoradnja glavna privredna grana.

U vidu je i tješnja saradnja svih balkanskih zemalja u ovom smislu a isto tako čine se ozbiljni napori da sve balkanske zemlje, uključujući tu i Bugarsku, budu povezane jakim privrednim i političkim vezama.

Ostvarenjem oroga plana pojavljuje se na vrlo osjetljivoj evropskoj poziciji kompaktan blok manjih država, koje se tako povezane, pojavljuju pred svijetom i pred nemirnom Evropom kao jedna nova velika sila koja zaslužuje pun respekt ostalih zemalja. Ali ova nova formacija neće biti isto što i ostale velevlasti, koje ulaze u frontove i u borbu radi očuvanja ili osvajanja svjetskih bogatstava. Ona, naprotiv, prema vani može imati samo jedan cilj: ne da ugrožava aruge, nego da brani sama sebe, ali njoj se pruža mogućnost i znatne aktivnosti prema vani, i to privrednotrgovačke pa i političke.

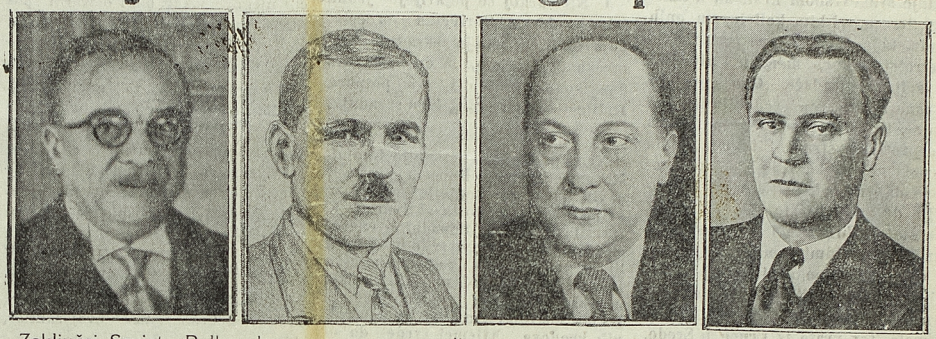
Nova balkanska zajednica neće biti proizvod momentane nužde, straha pred općom opasnošću, nužno udruživanje snaga za zajedničku odbranu u momentu opasnosti. Ona bi se sama od sebe raspala čim bi opasnosti nestalo. Ona se stvarala dok današnja opasnost nije ni postojala, a stvara se s izgledima na dalju budućnost i široke planove. Prijateljstvo između Bugarske i Jugoslavije vječito je, a Balkanski savez produžio se je za daljih sedam godina, a to je u današnjim prilikama gotovo kao vječnost.

Zajednički privredni i industrijski inventar daje pogled u novu budućnost — u nove odnose na Balkanu i u novi položaj u svijetu. Jer svaka zemlja i svaka zajednica zemalja ima važnost u svijetu onu koja izlazi iz sume njenih dobara i od mogućnosti upotrebe tih dobara u svim izrazima savremenog života. Nikada a pogotovo danas ne znače imena pojedinih zemalja ili područja ništa više nego neku količinu nafte ili željeza ili hrane itd., a borbe oko pojedinih pozicija nisu se stvarno vodile zbog nekih sentimentalnih obzira prema stanovništvu nego zbog materijalnih dobara koja su u zemlji.

Ne samo prema vani, nego i prema unutra Balkanska velevlast pretstavljaće osobitu snagu. Osnovana na težnji da svakoj članici omogući pa čak i pomogne ostvarenje njenih ciljeva, radeći na uklanjanju svih sukoba učiniće da Balkan bude uvijek i potpuno balkanski; omogućiće miran razvoj svake pojedine države, unapredиće ih privredno, sjediniće ih u tijesnom prijateljstvu.

U današnjim mutnim vremenima rađa se na Balkanu nešto novo i lijepo, nešto što će pomoći miru, napretku i sreći ovog dijela Evrope i što će ne mirnoj Evropi biti živ primjer kako se može poći sigurnim i pravim putem i u danima kad veliki i silni izgube orijentaciju.

Savjet Balkanskog sporazuma

Zaključci Savjeta Balkanskog sporazuma povoljno su primljeni od cijele međunarodne javnosti. Ovogodišnji pretstavnici četri balkanska prijateljska naroda bili su (od lijeva na desno): gg. Metaksas (Grčka), Saradžoglu (Turska), Cincar Marković (Jugoslavija) i Gafenku (Rumunija)

Milan Rešetar

Prigodom osamdesete godine života našega učenjaka slaviste Milana Rešetara, o kojem su naše novine donijele više biografskih crtica, uz popis nekih njegovih radova filoloških, ja ću samo da napišem nekoliko redaka danas u Tribuni o njemu, a doskoro ću u jednom književnom časopisu napisati opširniji članak o mojem nikad zaboravljenom profesoru na univerzitetu u Beču.

Malo nas je bilo onda slušalaca slavistike. Kroz osam semestara mojeg pohađanja spomenutog universiteta bilo nas je oko 20 do 30 đaka, ali bijahu skoro uvijek zastupljeni svi Slaveni, dok ih najviše bijaše Slovenaca. Redoviti i javni profesori slavistike bili su tada Vatroslav Jagić i Konstantin Jiriček, a docenti Vondrak, Rešetar i kratko vrijeme M. Murko, koji je prešao na universitet u Grac kao redoviti profesor.

Auktoritet tih profesora u slavistici s jedne strane, pa njihova svestrana predavanja iz područja slavenske filologije i literature ne samo srpskohrvatske, već uopće slavenske, njihova ozbiljnost i strogost na kolokvijima i ispitima, a s druge strane opet njihovo roditeljsko i prijateljsko ophođenje i postupanje prema nama, stvaralo je u nama, njihovim đacima, ljubav prema nauci i ljubav sa poštovanjem prema njima. Stoga smo smatrali svojom nesrećom kad bismo morali da izostanemo sa njihovih predavanja. Imali smo i vrlo bogatu biblioteku u slovenskom seminaru, kojoj je Jagić neprestano pribavljao sva važnija djela iz slavistike. Naši radovi u seminaru, pod voćstvom Jagića, Jiričeka i Rešetara bili su od velike koristi za nas, a ko nije radio u seminaru, teško bi se i usudio na ispite pred Jagića!

Rešetar nam bijaše nekako najpristupniji. Njegovo, prirodno, u izrazu lica, u izgovoru riječi dubrovačko »gosparstvo«, odavalo je otmenu, prijateljsku, a ujedno dostojanstvenu i privlačivu dušu, kojoj si se mogao povjeriti kao ocu i bratu. Ako bi i ukorio ili opomenuo, bilo je ugađeno i fino. Nisam dosad čuo čovjeka da ljepšim, pravilnijim i sladim ijekavskim izgovorom, tačnijim akcentom, i nekom bojom riječi, izgovara naš narodni i književni, štokavsko ijekavski govor. Nije onda bio mnogo razgovorljiv; svaka mu rečenica bijaše sažeta, a po samom poretku riječi u rečenici, po njihovu logičkom i stilskom poretku kao da nešto, najtačnije napisano, čita. Ko je čitao njegove naučne radove, mogao je opaziti da lapidarno piše kao što i govori. I sad, kad nešto njegovo čitam, čini mi se da ga slušam ili da se s njime razgovaram i upijam slatkost naše riječi.

Njegova najopsežnija djela izdala je bečka akademija na njemačkom jeziku. To su prvorazredna znanstvena djela, po kojima je Rešetar postao poznat i cijelom slavenskom svijetu i kulturnoj Evropi kao jedan od najboljih slavenskih dialektologa i akcentologa. Njegove »Jugoslavenske studije dialekata«, pa »Štokavski dialekat« i »Srpskohrvatske kolonije u južnoj Italiji«; njegovi radovi u Jagićevu »Arhivu«; njegova kritička izdanja dubrovačkih pisaca i najstarije proze hrvatske kao što su »Lekcionari« i stotine radova, živa su svjedočanstva njegove solidne, stručnjačke, filološke i literarnoistoričke spreme i neumornog, savjesnog rada, od kojeg i sad, starac od osamdeset godina ne odustaje.

No, u današnjim prilikama dobro je spomenuti, kako je Rešetar osudio ono što je kao mladi profesor vjerovao, a kad je došao u Beč, kako ga je Jagić, dokazima doveo da promijeni svoje vjerovanje. Rešetar je još god. 1912 izjavio ovo: „...Držao sam se one Miklošićeve teorije da su jedno Srbi a drugo Hrvati, te sam tu misao branio u nekim člancima spljetskoga »Naroda«, i u svojoj doktorskoj disertaciji, koju mi je štampao Jagić u XIII knjizi svojega Arhiva. Ova je moja radnja dala povoda Jagiću da o njoj tamo progovori i da dokaže, koliko su na krivu putu svi koji traže da sa jezične strane odvajaju Srbe od Hrvata, tražeći u jeziku samo dva dialekta, čakavski i štokavski, i proglašujući prvi hrvatskim a drugi srpskim »jezikom«. Još me je ljepše o mojoj bludnji uglavio Jagić u svojim privatnim pismima, pa imam njemu da zahvalim što sam prešao k onima što ne razdvajaju jedan narod zbog njegova dva imena, nego naprotiv traže da riječju i djelom posvjedoče jedinstvo našega naroda.... Tako sam ja od separatiste postao unitarac... Bogu hvala ima ih sve više i među starijim i među mlađima koji misle da je među Srbinom i Hrvatom ista razlika koja je i među kruhom i hljebom, to jest — ako izuzmeš ime — nikakva, ali opet ne smijemo se preveć veseliti, a još manje smijemo misliti da je stvar svršena, jer na žalost ima na jednoj i drugoj strani još uvijek dosta separatista, kojima su vjerske, imenske i istorijske osobine jače i preče od narodnoga i jezičnoga jedinstva i od zajedničke narodne nevolje. Bog im prostio i Bog ih prosvijetlio prije nego bude prekasno." (M. Rešetar: Mea culpa. »Zora«, april, 1912. Preštampano u »Antologiji« Dr. V. Novaka).

Našem naučenjaku, čije ime već je upisano uz Jagićevo, Daničićevo i Maretićevo u istoriji slavenske filologije i srpskohrvatskog bratstva i jugoslovenskog unitarizma, želi još dug niz godina u zdravlju i zadovoljstvu njegov zahvalni učenik

Dr. M. PERKOVIĆ

Pregled vanjskih događaja

Velika aktivnost vladala je prošle nedjelje kako na diplomatskom tako i na ratnom polju. Na finskom frontu odigrali su se mnogo važniji događaji nego na zapadnom.

JUGOISTOČNA EVROPA pretstavlja još uvijek najvažnije pitanje evropske diplomacije. To najbolje potvrđuje činjenica što se još uvijek u velikoj evropskoj štampi komentarišu zaključci donijeti na sastanku država Balkanskog pakta u Beogradu. U posljednje vrijeme Balkan je postao uvelike privlačiv za sve velike države, za obe ratujuće strane, kao i za Italiju i Rusiju, koje ne učestvuju u ratu, ali budno paze da ih događaji ne bi iznenadili. Balkan obiluje svakovrsnom hranom, a također ima u velikim količinama onih ruda, koje su za rat potrebite, kao petrolej, bakar, mangan, aluminij i željezne rudače. Obe ratujuće strane nastoje da predobiju Balkan za se, ili da bar ne da svoje protivnoj strani. Situacija je bila veoma napeta kada je Njemačka počela da vrši jak pritisak na Rumuniju da joj daje što više petroleja, na što su Engleska i Francuska zaprijetile protumjerama.

Sve više se pokazuje namjera Rusije da preko Balkana dođe u Carigrad i da se dočepa Bosfora i Dardanela, tzv. vrata iz Crnog u Sredozemno More. Italija se najenergičnije opire tome i u tome se nalazi na istoj liniji sa Francuskom i Engleskom. Svi znaci govore da ova tačka mnogo jače veže Italiju uz Englesku i Francusku, nego što je veže pakt uz osovinu Rim-Berlin.

Balkan se nalazi pod unakrsnom vatrom sa četiriju strana, koje se trude da iskoriste podvojenost između balkanskih naroda u svoju korist. Balkanske države nisu se dale zavesti nikakvim obećanjima, i one su odlučne da očuvaju svoju punu neutralnost i da se ne priklanjaju nijednoj grupi velikih država. Isto tako su riješile da poduzmu sve što je moguće kako bi se nesporazumi između balkanskih država što prije uredili. Zapaženo je da je baš u vrijeme zasjedanja Balkanskog pakta, u Rimu izišla brošira, u kojoj se raspravljaju bugarski zahtjevi na Dobrudžu i Dedesgač.

Sastanak Balkanskog pakta razjasnio je situaciju, naročito u jugoistočnoj Evropi.

Američki pretsjednik g. Roosevelt poveo je akciju da se što prije uspostavi mir u Evropi. Skorih dana, u vezi s tim, očekuje se dolazak u Evropu američkog državnika Summer Welles-a, koji će posjetiti prestolnice svih velikih sila da se lično informira pod kakvim bi se uslovima moglo doći do mira. Na temelju tih informacija Amerika bi onda poduzela akciju za mir. Ta akcija već sada označuje se za propalu i u Berlinu i u Londonu i Parizu.

U Njemačkoj se pojavljuje jedna jaka struja sa Geringom na čelu, koja traži što manju saradnju Njemačke sa Rusijom, a da Njemačka opet pokuša zadobiti svu potporu Italije i s njom što tješnju saradnju.

NA RATIŠTIMA

Na zapadnom ratištu nije bilo ništa značajnijega. Koncem prošle i prvih dana ove nedjelje njemačka avijacija bila je dosta aktivna, te je izvršila čitav niz napada na engleske i neutralne trgovačke brodove u Sjevernom Moru i uz obale Engleske i Škotske. Bilo je i manjih okršaja u zraku. Na moru je potopljeno nekoliko engleskih, a jos više neutralnih brodova. Njemci tvrde da su do 10 februara potopili 409 engleskih brodova sa 1,493.000 tona, dok englesko ministarstvo mornarice, koje inače tačnije izvješćuje, tvrdi da gubici iznose samo 110 brodova sa oko 500.000 tona, dok su neutralne države izgubile 117 brodova sa 339.000 tona.

Uporno se pronose vijesti da će Njemačka na proljeće početi veliku ofenzivu na svim linijama: na kopnu sa hiljadama topova najmodernijega tipa i tenkova, u zraku sa više hiljada aviona, a na moru sa stotinu novih podmornica. Engleska i Francuska odgovaraju da su na sve spremne.

U SIRIJI Engleska i Francuska imadu u pripremi armiju od 500.000 ljudi pod zapovjedništvom generala Weyganda, koji je poslije inspekcije otišao u Tursku gdje je inspecirao njenu vojsku, a zatim u Egiptu gdje je pregledao engleske garnizone. Iz toga se zaključuje da Engleska i Francuska imaju neke naročite ciljeve. Jedni tvrde da saveznici hoće da budu spremni za slučaj da Rusija i Njemačka napadnu koju balkansku državu, dok drugi tvrde da se Engleska i Francuska spremaju da udare u Kavkazu na Rusiju, da joj otmu petrolejske izvore.

NA FINSKOM FRONTU Sovjeti ne štedeći vojsku šalju u borbu neprestano nove jedinice, rješeni da natjeraju Fince na uzmak. Međutim Finci odolijevaju svim ruskim napadajima. Sada se užurbano otpremaju u Finsku dobrovoljci.

Unutrašnji politički pregled

— Vlada g. D. Cvetkovića navršila je godinu dana. U svojoj izjavi tom prilikom g. Cvetković je naglasio da je cilj njegove vlade bio: ostvariti sporazum sa Hrvatima, te urediti državu na opće zadovoljstvo. Prikazao je kako je došlo do sporazuma i što je sve njegova vlada za godinu dana uradila. Naglasio je socijalne i privredne zadatke koji čekaju vladu u ovim teškim vremenima.

Privremeno je prestala debata da li će se prije izbora sprovesti preuređenje države ili poslije. O tome se danas ne govori, ali zato sa srpske strane je sve to UPORNIJI ZAHTJEV GLEDE OSNIVANJA SRPSKE BANOVINE. Naročito srpski nepolitički krugovi uporno ističu ovaj zahtjev. Ali za uređenje ovoga pitanja ima mnogo teškoća. Hrvati uporno traže najveći dio Vojvodine, i to Bačku i Baranju sa Subotićom i Somborom, za se, ističući da su ti bogati krajevi potrebiti banovini Hrvatskoj koja ima previše siromašnih krajeva. Isto tako Hrvati traže, kao što pišu »Hrvatski Dnevnik« i »Obzor« i sve one dijelove Bosne i Hercegovine u kojima su Hrvati sa muslimanima u većini. Na to Srbi odgovaraju da pod nikakvim uslovom na to neće pristati, naglašujući, da je Vojvodina srpska kao što su i Bosna i Hercegovina, za čije su oslobođenje Srbi prijevali svoju krv: Episkop tuzlanski dr. Nektarije Krulj iznio je da će Srbi pristati samo na takovo uređenje države po kojem u srpskoj banovini treba da bude onoliko Hrvata, koliko ima Srba u banovini Hrvatskoj. Najoriginalniji je »Obzorov« prediog da se presele Srbi iz Hrvatske i Hrvati iz Srbije, kao što Njemačka seli Nijemce iz Baltičkih država, Italije i Rusije. Povodom pretresanja ovoga pitanja izrečena je, odnosno napisana, mnoga glupost.

Jedno od najvažnijih aktuelnih političkih pitanja jest uspostava Narodne radikalne stranke. Pretsjednik vlade g. Cvetković bio je prošle nedjelje ponova kod g. Ace Stanojevića s kojim dugo razgovarao. Da li se radi o ujedinjenju radikala sa JRZ ili o saradnji još se ne zna tačno. Svakako g. Cvetković je zadovoljan razgovorima sa gospodinom Stanojevićem.

Vlada je pristupila izradi novog zakona o strankama i zborovima. Sam g. Cvetković je izjavio da će po novom zakonu biti dozvoljene sve stranke, csim komunističke, kojoj je i ranijim zakonima bio zabranjen rad. U demokratskoj stranci povodom isključenja iz stranke dra Ikonića, opažaju se jače trzavice.

Dr. Krnjević je u nedjelju na zboru HSS rekao da će u najskorije vrijeme biti izvršeni izbori za hrvatski sabor. Nije označio dan kad će biti izbori, jer to nije ni lako i radi opće situacije u svijetu kao i radi toga što su izbori za hrvatski sabor u uskoj vezi sa izborima za Narodnu Skupštinu i općim preuređenjem države pošto je i banovina Hrvatska sastavni dio Kraljevine Jugoslavije.

STARI KOVANI novac od 50 dinara povlači se današnjim danom (16 II) iz prometa i prestaje biti zakonski sredstvo plaćanja.

BEČKI VELESAJAM 10-17-III-1940

Prijave, upiti, osobni ili pismeni imadu se upraviti počasnom zastupniku Bečkog Velesajma za Banovinu Hrvatsku i Dravsku Banovinu g. Josipu Kulhaneku, Zagreb, Ilica 9

Za putovanje potreban je ulazni vizum, koji se posjetiocima Bečkog Velesajma daje besplatno. Svako ko želi posjetiti Bečki Veiesajam ima se najkasnije do 20 februara prijaviti kod navedene ispostave u svrhu pripreme za izdavanje ulaznog vizuma.

Mićun Pavićević, Crnogorci

knjiga XXIV, Zagreb 1939

Ova je knjiga nastavak edicije koja u anegdotama, pričama i zapisima pretstavlja život Crnogoraca, bliži u dalju prošlost, a po malo i sadašnjost. Priče i anegdote nastale su u samom narodu, u zapisima iznosi se sjećanje Crnogoraca; dakle u ovom zborniku zapravo Crnogorci daju sud o sebi. Nemoguće je u kratkom prikazu pretstaviti cijelu knjigu; ona se sastoji od velikog broja kraćih sastava, često raznorodnih, veže ih u cjelinu jedna činjenica: što svi ti sastavi govore o Crnogorcima. I još nešto: što iz obilnog materijala izlazi jedinstvena i zanimljiva slika o životu i vrijednosti čitavog jednog jugoslovenskog plemena, onoga koje je po svome »čojstvu i junaštvu« privlačilo pažnju romantičara, što je opet učinilo da se o Crnogorcima uvriježi jedno čisto idealizovano i romantičarsko shvatanje. Sada Mićun (ispuštam ono gospodin; kad ga zovemo samo imenom, to je nekako prirodnije i domaće) iznosi pogled na svoje Crnogorce realistički, ponekad i grubo, ali on teži samo za tim da kaže istinu. I ovakvi neuljepšani Crnogorci dragi su nam i bliski kao i Mićunu, kojega je samo ljubav prema Crnogorcima mogla navesti na mučan posao; da piše svoje veliko životno djelo i da se izloži osjetljivosti svojih suplemenika.

Prikazujući ovdje ovu jednu knjigu, dio velikog djela, daću nekoliko napomena, iznijeću nekoliko misli. Nadam se da ću i time moći prikazati dovoljno jasno i knjigu i čitavo djelo i pisca.

1. Dr. L. M. Kostić napisao je, u predgovoru ovoj svesci:

»Crna Gora prestaje biti ono što je bila Primajući »kulturu« sa zapada i sa sjevera, ona se sve više udaljuje od svoje prvobitnosti i originalnosti, sve manje ostaje svoja. Miješanje ujednačuje i niveliše; prvo što otpada, to su osobenosti i originalnosti. A to je ono što g. Pavićević u prvom redu prikuplja i objavljuje: naročiti mentalitet, osobeni način mišljenja i življenja, specijalni pogled na svijet, iz čega proističu i naročiti stavovi, katagorije, vrijednosti«.

2. U pričanju popa Gojnića o prošlim vremenima (str. 19) osobito je interesantan pogled jednog „starinskog" čovjeka na naše vrijeme: „I danas se u Crnoj Gori kolo vodi naopako. Udružili se separatisti i komunisti, ne iz uvjerenja, nego radi ćara i šićara. Hoće svi da budu. makar i u maloj nezavisnoj Crnoj Gori, prvaci, glavari i bogataši. Po onoj Julija Cezara: volim biti u selu prvi nego u Rimu drugi. Sramota i grehota. Čak su i žensku mladež uhvatili u svoje vrzino kolo. Gubalo ih majčino mlijeko!«

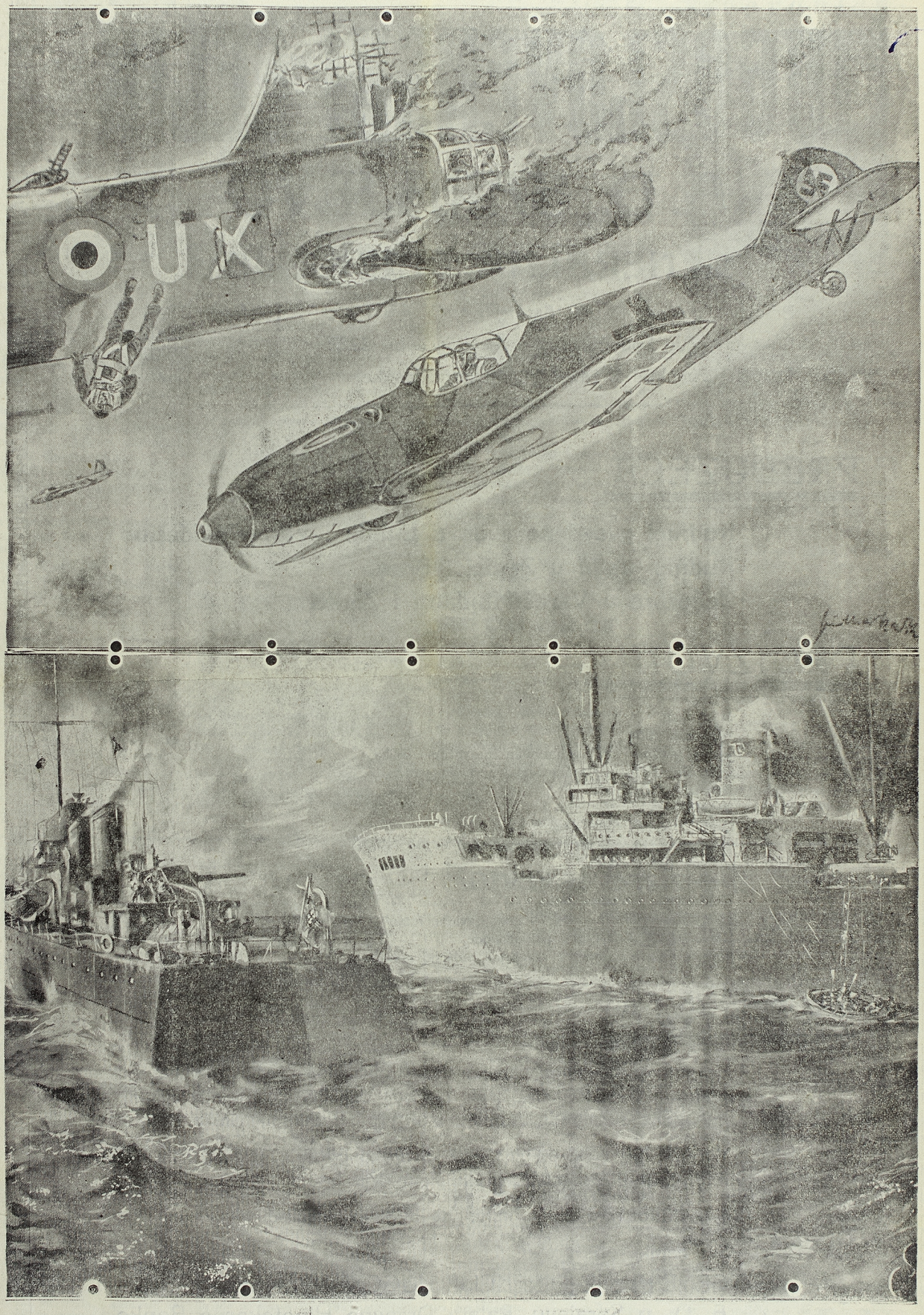
— Koliko znam, ovo se može odnositi samo na prilike u gradu; u selu su tradicije još vrlo jake.

Ono što se javlja tamo kao komunizam (a što bi se možda u Sovjetskoj Rusiji teško kažnjavalo) sa svim okolnostima u kojima nastaje, bilo bi vrijedno da se i posebno i temeljito obradi. Interesantna je ovo pojava, naročito kad još u ovoj omladini postoji unutrašnji konflikt između shvatanja primljenih tradicijom i novih shvatanja, nakalemljenih. Često su tu razlike između teorije i prakse, unutrašnja nesuglasja, pa i konfuzno previranje raznih načela. Sve se ovo javlja u nizu neobičnih pojava, u osobitom načinu propagande, demonstracija, aktivnosti, u naročitom stavu prema vrednotama društva, osobito prema porodici i školi.

3. Treba istaći da Mićun umije lijepo i slikovito pretstavljati stvari. Da spomenem članak »Bešin Uba« (str. 30), u kojemu piše: »Na posljednjim talasastim ograncima planine Malog Garača naseljeno je pleme Gornji Zagarač, čiji su raštrkani kućerci ispunjeni dimom, čađom, glađu, teškom vonjom i muklim umiranjem..." Pojilo o kojem govori opisuje ovako: »Voda je i ljeti i zimi mutna, zagađena i žuta. Splake koje se staču donose sobom nebrojene otpatke svega što iz Zemljine utrobe izbija... A Mjesec kad ogrije, nigđe se tako njegovo oko duboko ne upije kao u toj gustoj i blatnjavoj tekućini. Kad zaurla mečava i nagomila se mrak, niko nije junak da se približi velikom grlu, koje noću zija kao bezdana provalija.« — I sada Mićun nastavlja još snažnije, živom pjesničkom maštom koja očituje ono iskonsko osjećanje pred tajanstvom i strah od nepoznatog: »A tu se još nakvečila stara crkva, nakostriješe krstače, prolijeću sove i slijepi miševi, ječi planina, stenje dubodolina. Jeza hvata, priviđenja se sama rađaju i kovitlaju.« — Sada, poslije ovoga, dolazi prirodno tvrdnja da su za ovo mjesto vezane svakojake bajke, i to nas nimalo ne iznenađuje, jer nas je pisac na to pripremio: on je lagano prešao od čađavih i zadimljenih zagaračkih kućeraka sve do priviđenja koja se sama rađaju i kovitlaju.

4. Malo dalje (str. 33) opisujući napušteno solilo, Mićun daje jedan detalj realističan i koji obuhvata više pojava iz života i one sredine nego bi se u prvi mah moglo misliti. On piše: »Kad na prostoru gdje je bio rudnik od soli naiđu krdo koza i ovaca i čopor govedi, zastanu i liže zemlju i kamen, jer su tu ostali tragovi soli.« — Ovakav jedan detalj, naizgled nevažan, mogao je napisati samo čovjek koji od raznovrsnog i obilnog materijala s ukusom i smislom odabire baš ono što treba. — Ovo biva u siromašnoj kamenitoj stočarskoj zemlji, koja je nastala kao neka davna geološka formacija, čija so služi danas stoci lakomoj na sla-

U vazduhu i na moru

(Gore) I u današnjem ratu aktuelni su pojedinačni dvoboji. Sukob jednog njemačkog »Messerschmitta« sa engleskim »Vickers-Wellington« bombarderom

(Dole) Privredni rat i blokada su vrlo važni ratni činioci. Ovaj razarač zaustavlja jedan parobrod, a komandant razarača ide na brod da ustanovi da li je teret t. zv. ratni kontraband

JUGOSLOVENSKI ČELIK

A. D., SARAJEVO

GENERALNA DIREKCIJA

Brzojavni naslov: ČELIK, Sarajevo.
Čekovni račun kod Poštanske Štedionice br. 2222
Tekući račun kod Državne Hipotekarne Banke.

Telefoni: 38-01
38-02
38-03
38-04

PREDUZEĆA:

Rudnici gvozdene rude u Ljubiji i Vareš-Majdanu
Rudnici uglja u Zenici i Brezi,
Željezare u Vareš-Majdanu i Zenici

PROIZVODI:

Mrki ugalj,
Gvozdena ruda,
Sirovo gvožđe i svi polufabrikati iz gvožđa i čelika,
Betonsko, šipkasto, fazonovano i obručno gvožđe,
Nosači,
Valjana žica,
Grubi, srednji i fini limovi,
Želježničke, tramvajske i rudničke šinje, vezice i ploče,
Vučena žica i ekseri,
Siemens-Martinov i specijalni čelik,
Elektro-čelik i legirani čelik,
Livena trgovačka, mašinska i kanalizaciona roba,
Livene cijevi i sav pribor za vodovode,
Pumpe, vitlovi, vagoneti i sav ostali rudarski pribor.

PRODAJA:

betonskog, šipkastog, fasonovanog i obručnog gvožđa te valjane žice preko KOMERCIJALNIH BIROA JUGOSLOVENSKIH FABRIKA GVOŽĐA u Zagrebu, Martićeva ul. 14|I i Beogradu, Kralja Petra 18|I.

Vučene žice i eksera za SRBIJU preko BIROA ZA PRODAJU ŽICE I EKSERA u Beogradu, Kralja Petra 18|I.

Trgovačkog liva preko kartelnog biroa u Beogradu.

Sve ostale robe preko
GENERALNE DIREKCIJE JUGOSLOVENSKOG ČELIKA A. D., u Sarajevu, Palata Državne Hipotekarne Banke.

Smrt dra Dušana Ivetića

Ovih dana preminuo je u Beogradu, gdje se bio stalno nastanio, Dr. Dušan Ivetić, pomoćnik ministra narodnog zdravlja u penziji. Najveći i najplodniji dio svoga života proveo je u Dalmaciji. Rodio se 1871 u Vrlici. Gimnaziju je svršio u Zadru, a medicinu u Beču, uvijek kao odličan đak. Preko dvadeset godina proveo je u Drnišu kao općinski liječnik. Tu se i oženio iz ugledne i čestite stare srpske porodice Miović. Kako u samom Drnišu, tako i u čitavoj drniškoj krajini, ostavio je najljepše uspomene u narodu, bez obzira na pleme i vjeru. Starija generacija sa ljubavi i poštovanjem stalno ga spominje, i sav će narod toga kraja osjetiti iskrenu žalost i duboku tugu na vijest o njegovoj smrti, a pogotovo petropoljski Srbi, koji su prema njemu uvijek osjećali ljubav i smatrali ga svojim vođom. Za vrijeme rata bio je i on proganjan, a 1919 godine od okupatorne vojske interniran. 1920 god. došao je u Split, te je nakon smrti dra Ljubića postao šef Zdravstvenog odsjeka, kojeg je odlično organizovao. Sa toga položaja otišao je u Beograd za pomoćnika ministra narodnog zdravlja. Iz zahvalnosti za njegov nesebični rad i u znak poštovanja petropoljski Srbi su ga kandidovali na izborima 1927 god., te je bio izabran u spojenim srezovima Drniš-Šibenik na listi Narodne Radikalne Stranke.

U cijeloj Dalmaciji Dr. Dušan Ivetić imao je veliki broj dobrih prijatelja, koji će, zajedno s nama, pustiti iskrenu suzu na njegov, još prerani grob. Š. Ć.

Ing. Ivanišević i HSS

Pretsjednik gradske organizacije HSS i rejonske organizacije HSS za Lučac ing. Vj. Ivanišević povratio se iz Zagreba, gdje je glavnom tajništvu podnio iscrpan izvještaj o stranačkim prilikama u vezi sa svojom ostavkom. Tajništvo je motive njegove ostavke uvažilo. Još nije riješeno kada će se birati pretsjednik gradske organizacije.

SPLIT

Srdačni ispraćaj g. Bonif. Kalebića

Malo je kada Split onako spontano, srdačno, iskreno i oduševljeno ispratio jednog činovnika, kao što je to učinio ovih dana pri odlasku na novu dužnost sreskog školskog nadzornika g. Bonifacija Kalebića. Najprije se Sokolsko društvo srdačno oprostilo sa svojim dugogodišnjim starešinom, priredivši mu oproštajnu večeru u Sokolskom domu. Na okupu se našlo cjelokupno članstvo tako da je večer prošla u najljepšem raspoloženju. G. Kalebić bio je iznenađen i ganut ovom srdačnošću svojih saradnika i drugova. Izrečeno je više govora. Svi su odavali priznanje g. Kalebiću za njegov neizmjerni trud u radu na sokolskom polju, koji ne pozna ni nagrade ni slave, nego požrtvovanje i borbu. G. Kalebić je u tom radu bio neumoran i svaki čas slobodna vremena provodio je u Sokalani radeći u svim pravcima. Pri odlasku na novu dužnost u Stolac, u nedjelju na ispraćaju se našlo ogromno mnoštvo građanstva, koje se s njim oprostilo zaželivši mu iskreno da ga sreća prati i u novom mjestu službovanja. Ova pažnja ganula je g. Kalebića. i on je bio tronut osjećajem ljubavi i poštovanja, koje mu je građanstvo Splita iskazalo. Srdačnim željama splitskih prijatelja i mi se pridružujemo i želeći njegov odlazak čestitamo Stočanima što dobijaju jednog tako spremnog, agilnog i punog idealizma radnika na nacionalnom i kulturnom polju!

HSS i gradski povjerenik

Gradska organizacija HSS objavila je u splitskoj štampi opširno saopćenje, u kome se između ostalog kaže da je „gradska organizacija HSS predložila promjenu gradskog povjerenika i na mjesto g. dra Spalatina predložila banskog savjetnika g. Balića«. Očekuje se da će se ovih dana ovo pitanje riješiti.

POLUKORIZMENA ZABAVA NAR. ŽEN. ZADRUGE. U subotu, 17 ov. mj. Narodna Ženska Zadruga priređuje u Sokolskom domu polukorizmenu zabavu.

ŠIBENIK

„MALA FLORAMY" NA ŠIBENSKOJ BINI

M. D. „Kolo", u nizu svojih priredaba, sada priprema izvedbu popularne Tijardovićeve operete „Mala Floramy". Sva spremanja i pripreme izvode se pod isključivim vodstvom Ma E. Kuneja, pa je to već sada garancija za puni uspjeh.

Kako doznajemo repriza lijepe operete »Grof Luxemburga« potpuno je otpala. Izgleda da su ovome krive opet lične razmirice koje bi se ipak, u ovakvim prigodama, morale zapostaviti pred gradskim i društvenim interesima.

Komemoracije dru Anti Radiću

U nedjelju 11 ov. mj. u Gradskom kazalištu, održana je svečana proslava i komemoracija dru Anti Radiću. Pred prepunim kazalištem prigodno predavanje je održao prof. mjesne gimnazije g. N. Radobolja, koji je među ostalim istakao kako je prod 31 g. prestalo kucati jedno plemenito srce, koje je svim žarom ljubilo zemlju Hrvatsku a to srce bilo je srce najboljeg poznavaoca seljačke hrv. duše blgpk. Ante Radića, koji je vjerovao u slobodnu, slavnu i vječnu Hrvatsku.

Istog dana prigodom glavne godišnje skupštine mjesnog ogranka »Seljačke Sloge«, pretsjednik ogranka g. J. Friganović otvarajući skupštinu u svom pozdravnom govoru komemorirao je obljetnicu smrti dra A. Radića i M. Gubca, prikazujući njihov život, rad i djela. — U subotu na gimnaziji i učiteljskoj školi održana su predavanja o dru Anti Radiću.

Koncerti mjesnih srednjih škola

Učiteljska škola, pod vodstvom prof. Srećka Karamana, priprema izvanredni koncerat čiji čisti prihod ide u korist zimske pomoći.

Isto tako i Realna Gimnazija će uskoro dati svoj muzički i pjevački koncerat. Ove će godine još nastupiti sa dosadašnjim silama, dok za iduću godinu prof. E. Kunej sprema nekoliko priredaba gdje bi sudjelovale mlađe sile » sa mnogo većim razmjerima.

NOVA VELIKA ŠIBENSKA ŠPILJA? Ovih dana je zaslugom g. Ante Frua pronađena u okolici Šibenika (oko Dabra) jedna nova velika špilja, koja bi uskoro mogla postati još jedna turistička rijetkost našega grada, pa bi zato bilo potrebno da zainteresovani odmah započnu sa daljnjim istraživanjem u tom pravcu.

MUZIČKA ŠKOLA gg. prof. Kuneja i Strausa priređiće uskoro svoj veliki pokusni koncerat.

BISKUP Dr. J. MILETA proslavio je 14 ov. mj. 18—godišnjicu svog stupanja na čelo šibenske biskupije.

KRIŽARICE su prošle nedjelje davale svoju priredbu. Na programu je bio: proslov, razna zborna i solo pjevanja. Iza toga diletanti su izveli dirljivu igru u 4 čina »Madona u šumi«.

SVEČANOST 25—godišnjaka održati će se na dan 10 III o.g. Odbor je već odredio program: sv. Misu, fotografiranje svih godišnjaka, a navečer drugarsku večeru u hotelu Krka u 9 s.

PRIMOPREDAJA NA GIMNAZIJI. 3 tek. mj. izvršena je primopredaja dužnosti na mjesnoj realnoj gimnaziji. Dosadašnji direktor g. Ilija Maričić, predao je dužnost g. dru Jakovu Kostoviću, koji je postavljen za vršioca dužnosti direktora.

nost pa i ljudima koji nemaju para da kupe soli.

5. O »Božjim ljudima« i prorocima ima nekoliko saopćenja. Narod voli i poštuje Božje ljude i riječ njihovu pamti. Oni grade zadužbine kako im je u snu i priviđenju naređeno. Oni su živa religija, primjeri sveta života u krvavom plemenu, mistika zemlje koja se bori sa krutom stvarnošću. Proroci ratobornog plemena sanjaju o svijetu budućnosti u kojem neće biti ratova, u kojemu će svi ljudi biti braća. To je, dakle, san zemlje koja je uvijek ratovala i u kojoj je carevala krvna osveta. — I legendarni motivi dopunjuju seriju ovakvih pričanja; interesantne su naročito priče vezane za pojedine krajeve i objekte.

6. Sada su na redu anegdote o mladim nevjestama, o stvarima iz najintimnijeg života; ono o čemu se malo govori. Najinteresantnija je »Makićina udadba« (str. 45).

Ono što je u junačkoj sredini sputano junačkom brigom i ponosom, te je (i prije Frojda) nalazilo oduška samo u snu, kao kod Njegoševa Vuka Mandušića, ne prelazi preko praga bračne odaje, a isto tako i osjećanje ljubavi i strast prikriva se pred svakim. Patrijarhalni red to zahtijeva, a junak, borac, hoće da u sebi zatomi svako mekše osjećanje i da ga skriva kao slabost; on pristupa ženi ne da udovolji svojim strastima nego da namiri dug životu, koji mu je dalo pleme, da besmrtnost imena i plemena produži ostavljajući mu stečene i naslijeđene zasluge i nevolje, jer patrijarhalni Crnogorac ima svoje »ja« koje počinje s najdaljim pretkom a nastavlja se preko potomstva u budućnost. Njegošev Mićunović bio je — trista godina prije — zajedno s Hamzom, nikšićkim kapetanom na Kosovu!

7. U knjizi ima podataka za događaje oko najpoznatijeg književnog djela, Gorskog vijenca, osobito u članku „Istraga poturica u Crmnici" (str. 63). Prema tome, početak bune potekao je od Crmničana, za koje znamo da su najslobodnije i najsamovoljnije crnogorsko pleme. Vladika Rade ovo nije spomenuo, nego je isticao svoje Dupiljane. Ispravljajući još neke tvrdnje Njegoševe Mićun kaže: »Ovo su istine, koje se i danas prepričavaju među Crmničanima, a ono šta je rečeno u Gorskom vijencu o ovom događaju — samo magla.« Razumije se, pisac konstatuje samo istorijske činjenice, ne potcjenjujući književnu vrijednost »Gorskog vijenca«, o kojem se je više puta s najvećim poštovanjem izrazio.

8. Kao i u prešašnjim knjigama, i u ovoj ima podataka o dinastiji; oni su odreda za nju nepovoljni. Značajni su podaci o gradnji Vladina doma (str. 24) i anegdota koja opisuje »sprdnju i igru kralja Nikole da će da ide na Carev Laz da se bije s Austrijancima pošto je zauzet Lovćen i Cetinje bez junačke rane i odbrane.« (str. 30).

Ovo nekoliko bilježaka i misli treba bar donekle da osvijetli bogatu raznovrsnost jedne same sveske velikog djela kojega je ovo sada dvadesetčetvrta knjiga, a koje se još nastavlja.

P. BAKOTIĆ.

Koncerat basiste L. Šegvića

Šibenik, 12 veljače.

U subotu, 10. o. m. priredilo je H. A. D. »Stjepan Radić« u Gradskom kazalištu vokalni koncerat basiste Ljube Šegvića. Pozdravljamo ovom prilikom ovaka i slična nastojanja društava i pojedinaca, jer osjećamo u izgrađivanju i podizanju našeg kulturnog nivoa očajnu prazninu u pogledu ozbiljnih priredaba. Na ovom mjestu nemam namjere baviti se opširno o ovim krupnim pitanjem, jer se je o to me već govorilo i pisalo, ali mi žalosni bilans reproduktivne umjetnosti daje pravo na apel čitavoj našoj kulturnoj sredini, da zajedničkim nesebičkim trudom taj problem rješava konkretno.

Koncertni program, brižljivo sastavljen i smjelo odabran, sadržao je većinom repertoarne arije velikih opernih majstora: Borodina, Glinku, Mozarta, Mayeibeera, Verdia, Ponchiella (ne Punchietti:); sa jednom pjesmom zastupan je bio Rimsky-Korzakov, od naših kompozitora Mokranjac i Tijardović. Ovoliki program rijetko ćemo naći i na koncertima rutiniranih velikih umjetnika, pa mislim, da je bio i za našeg koncertanta prenaporan i to u toliko više, što smo osjetili njegovu indisponiranost već kod prve tačke.

G. Šegvić raspolaže sa lijepim materijalom prodorne snage, koja se očituje naročito u toplini srednjeg i dubokog registra. Nažalost je basistova indispozicija prouzrokovala u visinama intonančne difence, pa su na taj način izostali najjači dramatski efekti nekih arija. Držim, da bi mogao g. Šegvić nakon marljivog školovanja, osobito u pogledu izrađivanja muzikalnih fraza te njihovih akcenata reflektirati na mjesto solidnog opernog basiste, ali su njegovi sadašnji koncertni nastupi bez sumnje preuranjeni.

Prateći klavirski part izvodio je g. J. Španić sa solidnim tehničkim znanjem; no, vidjelo se, da mu tu osjet. ljiva zadaća nije glavno zanimanje. Instrument, pianino, i za šibenske skromne prilike nije mogao zadovoljiti. E. K.

„ILS" INDUSTRIJA LIJEKA ŠIBENIK

„TVOKAPS"
Tvorničko skladište kapa i šešira na veliko i na malo: — SPLIT (Filijala Šibenik)

Preuređenje države nije završeno

BANOVINSKI CENTRI NE SMIJU POSTATI SELENDRE

Na banketu banskih vijećnika na Cetinju govorio je g. Čejović. Govoreći o odnosu Crnogoraca prema posljednjim nastalim događajima naglašava da je crnogorska Narodna skupština još 1918 godine izrazila želju da se ujedini sa srbijom i pristala da u svemu sarađuje s Beogradom. U današnjoj političkoj situaciji ne smije se zaboraviti na vjekovni značaj Crne

Bivši min. g. Đuro Čejović

Gore i Cetinja. Cetinje ne smije postati obična selendra, a to se odnosi i na Skoplje, Niš i Novi Sad.

Ovo uređenje srpskog dijela naše države i uređenje banovine Hrvatske nije definitivno izvršeno, nego će to riješiti Narodna skupština i koja će to prihvatiti i predložiti ustavotvornoj skupštini. Mora se jedno priznati, da sporazum od 26 augusta pitanje preuređenja države neće ostati ovako kako jo sada, završio je g. Čejović.

Kad je saglasnost i odanost cijelinj potrebnija nego ikad

Isključeni član Demokratske stranke pr. Drag. IKONIĆ dao je izjaviti, da je do njegova isključenja iz DS došlo za to, što se nije slagao s politikom stranke. Osjećajući vrlo dobro puls širokih redova, uvjeren sam, da sam vjerniji tumač njihova raspoloženja, nego njeno uže vodstvo. te ću sustati u borbi protiv onih, koji su spremni, da iz bilo kojih razloga stave sitne lokalne interese sada, kad je više nego ikada potrebna sabranost i odanost cjelini. O politici i načinu rada užeg odbora ili bolje rekuć one trojke oko uvaženoga g. Ljube Davidovića moji prijatelji i biračі bit će obaviješteni posebnim saopćenjem koji ću im uputiti.

Odgovor radikala na ponudu JNS

G. M. Prifunović izjavio je u Nišu o ponudi vodstva JNS: »Bili su kod mene Jovan Banjanin, g. dr. G. Anđelinović i g. dr. A. Kramer. Oni su izšli svoje mišljenje i želju za jednom bližom saradnjom opozicionih stranaka. Svi nalazimo da je potrebno prikupljanje, a ne razbacivonje političkih snaga pa ćemo rasmotriti sva gledišta.

Povlastice sokolima u vojsci

Na osnovu zakona sokoli koji odgovore izvesnim uslovima uživaju povlastice pri služenju vojske u kadru. Dosta često se dešava da zbog nepravilno podnesenih uverenja sokoli imaju teškoća oko dobivanja povlastica. Da bi pripremio funkcionere naročito za predvojidičku obuku, Savez sokola je izdao posebne knjige za obuku polaganja ispita.

USLIJED PREOBILJA materijala opet smo morali ispustiti izvještaj Sokola Biograd n—ni, kao i neke druge radove, za naredni broj.

UREDNIŠTVO.

Episkop Dr Irinej o sporazumu

Episkop dalmatinski g. dr Irinej Đorđević uputio je vjernicima poslanicu u kojoj među ostalima kaže:

»Ja znam da su svi pravoslavni Srbi, koji su vaspitani u duhu Svetoga Save, za sporazum na svim linijama gdje god postoje stvarni nesporazumi Oni nesporazumi između Srba i Hrvata, pravoslavnih i rimokatolika, nikada nisu ni pretpostavljali ni očekivali, inače bi cijela njihova borba za oslobođenje i ujedinenje sasvim drukčije izgledala. To je neosporno.

Zato ako sporazum između Srba i Hrvata u ovim krajevima Otadžbine bude značio uistinu veće bratstvo među braćom; ako on takva osjećanja i djelom unese u naše međusobne odnose, pa ih izrazi u zajedničkom stralačkom radu, za zajedničku sreću i blagostanje u nepodjeljenoj ljubavi, brizi i stvaranju za zajedničku nam majku Jugoslaviju, kao zbir svega što je u svima nama najljepše i najbolje — onda bi Srpska pravoslavna i Svetosavska crkva i njena djeca porekli same sebe i svoju najsvetiju prošlost ako bi jednom takvom istorijskom djelu stajali na putu!

Ako dakle srpski pravoslavni narod ovih krajeva, u granicama nove samougravne jedinice, osjeti da se zaista žele bratski odnosi između Srda i Hrvata, pravoslavnih i rimokatolika, i da im je svima zajedno olakšan hod kroz budućnost; ako bi se i ja i vi, draga pastvo moja, što prije i potpunije uvjerili da srpskom narodu i njegovoj Pravoslavnoj crkvi priznaju i poštuju sva njihova ustavna i zakonska prava sve tradicionalne, kulturne i narodnosne veze sa njegovim stožerom i njegovom kolijevkom — nesumnjivo ćete i vi i vaš vladika imati smjelosti da odate priznanje svakome ko sa to bude zaslužan, bez obrira ko i odakle drukčije bude mislio ili se nečim drugim bude rukovodio.

Ali, ako bi novo državno uređenje po našoj zloj slovenskoj sudbini, postalo — ne temelj pravog sporauuma i istinskih bratskih odnosa, nego izvor novih nespprazuma, još većih razmirica, pa ovdanašnji dio srpskog naroda i njegova crkva budu, bez svoje krivice, izloženi novim patejama i iskušenjima, vaš vladika će sa svojim sveštenstvom imati smjelosti da ustane u obranu svoje pastve, njenih svetinja i životnih interesa, bez obzire da li će ko to drugi bilo htjeti, bilo smjeti«.

„Tko je srpski svetac Sava"

Odgovarajući »Hrv. narodu« u prošlom broju mi smo samo spomenuli da znamo zašto dr. Budvk ne trpi Sv Savu. Znajući da je današnje doba takvo da je često uzaludno dokazivati ono što je jasno, mi nismo ni pokušali da obrazlažemo. Sad smo od g. dra Mišure primili odgovor koji ovdje donosimo i u kojemu pisac citira pisanje »Hrv. naroda« koje je pravo gledalo toga lista i ljudi oko njega. — Uredništvo

Pod ovim naslovom izišao je u »Hrv. Narodu«, br. 52 od 2-II-1940, osvrt na jedan članak, koji je napisao za »Novu Tribunu« naš poznati kulturni radnik Dr. M. P. Taj je osvrt vrlo žučljiv - prepun srbofobije tako da pisac zaboravlja najosnovnija pravila pristojnosti, pa mene napada ni kriva ni dužna. Ja u taj članak ulazim, kao što ulazi Pilat,u Vjerovanje. Koliko je tendencija prozirna ovoga osvrta, kao i cijeloga rada ljudi, koji se okupljaju oko ovoga ne samo srbofobskog, nego i slavofobskog lista navesću nekoliko citata iz njegovih »kulturnih vidika« br. 53, od 9-II-1940.

Ovi citati daće mi za pravo, isto sažaljenjem prelazini preko svih nanesnih mi uvreda.

Evo što pišu ovi, kako se sami nazivaju, »naslavenjeni Hrvati«: »Nijesmo rasisti, ali nam ipak ne može biti svejedno, čija krv po žilama kola. Iako ne mislimo niti želimo seliti iz današnje naše postojbine, što je ipak korisno i potrebito, da i mi i naša generacija zna na kojemu se dijelu zemaljske kugle prvi put pojavilo naše hrvatsko ime. To nam je potrebito posebno danas, kada razne slovenske i panslavističke magluštine upiru sve sile da nam zamrače naš zdravi narodni i državni pogled i »svom parom guraju u jugoslavenski i slavenski« zenit. Naši su oci imali svoju državu, koju je cijenio i moćni Bizant i onda kada su Slaveni bili puko roblje Hrvata i njihova krv nije tekla njihovim žilama. Iako je sudbinom povijesnoga razvoja slavenska krv prevladala u žilama Hrvata, to oni ipak ne smiju dozvoliti, da im ta krv otruje cijeli narodni organizam . . .

Riječ Hrvat ne može biti slavenskoga porijetla, jer nijedno narodno slovensko ime ne svršava na »at«,

19 februara Sven Hedin poznati švedski istraživač slavi svoju 75-godišnjicu

dok je to redovita pojava kod Iranaca . . .

Ime Kasagos našlo se je nešto sjevernije od današnje Odese, dakle u blizini imena Hogovados. Ovoj »kasagos« Hauptmann dovodi u vezu sa starohrvatskom »kasazima« ili »kasezima«. Tih »kasaza« puna je Slovenija, osobito Koruška. Ti »kasazi« su naselja velikaša, a zanimljivo je, da uz te »kasaze« uvijek se nalazi drugo naselje, koje nosi naziv Hrvat. Njemci su kasnije te »kasaze« sa Edling Edlinger, Kraut, Chrovat, Krabathen Kraubath, Kraberšdorf, Krovvt, tako da Kasaz, Edling i Hrvat znače jedno te isto.

Kad je svim »naslavenjenim Hrvatim« »Kant« (kiseli kupus) »jedno te isto što i Hrvat«, e onda pametnim ljudima u čitavoj toj »kiseloj kupusariji" zastaje pamet i gubi smisao svaki logični pojam. Tražiti neku moralnu satisfakciju od ljudi, koji su zapali u najbezedanije jaz bratske mržnje, bilo bi isto što od utopljenika tražiti spas...« Gvarda e passa e non ti curar di loro". — Svaka pakost najgoru osvetu nalazi u samoj sebi.

Dr. A. Mišura.

Dubrovački biskup Dr. M. Carević

U Splitu boravi dubrovački biskup g. Dr. Marija Josip Carević, gdje će se stalno nastaniti.

Epidemija menegitisa u Splitu

Posljednjih dana u Splitu i okolici zavladala je epidemija menegitisa. Do sada ima 14 bolesnika, od kojih su tri umrla.

Veliko zanimanje za sajmove

U našim privrednim krugovima vlada veliko zanimanje za inicijativu Njemačke, da organizira tješnju saradnju njemačkih velesajmova sa podunavskim i balkanskim velesajmova. Kao što je poznato, postignuta je nedavno bliža saradnja između naših i njemačkih velesajmova. U posljedne vrijeme vodili su se i razgovori—koji obečavaju da će dovesti do uspjeha—oko toga, da se pojednostavi izdavanje vizuma našim državljanima, koji žele da radi posjete njemačkih velesajmova putuju iz Jugoslavije, Što se tiće specijalno bečkog velesajma, postoji za nj veći interes već zbog regionalnih razloga. Pri tome treba napomenuti, da je taj interes možda još veći u sjevernom dijelu države, dakle u Hrvatskoj i Sloveniji, negoli u Beogradu. Industrije naše zemlje ovise u velikoj mjeri—u pogledu nabavke novih strojeva i instalacija—o inozemstvu, pod čime treba u najviše slučajeva razumjeti Njemačku s Istočnom Markom (Ostmark). Bečki velesajam je u takvim slučajevima prirodni i pozvani posrednik, isto onako kao što za njemačke izlagače beogradski, zagrebački i ljubljanski velesajam prestavljaju najbolju priliku da pridobiju u Jugoslaviji nove mušterije.

Budući da svaki velesajam, kako u Njemačkoj, tako i kod nas, ima svoje naročito značenje i svoj vjerni krug mušterija, bilo bi poželjno, da se priredbe tih sajmova po mogućnosti vremenski ne poklapaju, kako bi se velesajmovi popunjavali, a ne jedni drugim smetuli. Takvi slučajevi su se u prošlosti često događali te su firmama, koje su u isti mah izlagaći u zemlji i mušterije u inozemstvu, sprečavali da iskoriste sve mogućnosti. Čuje se, da se priprema u tom pogledu jedna konferencija u Budimpešti, i postoji nada, da će se to pitanje lako i povoljno riješiti. Što bolji uspjeh velesajamske djelatnosti treba poželjeti naročito ove godine, kad ratne prilike još više nagone evropske jugoistočne narode na to, da razmjenu robe pojačaju po mogućnosti ne preko mora, nego sa svojim susjedima.

JNS priznaje federaciju

»*Hrv. Dnevnik*« *javlja:* »*Predsjedništvo JNS ponudilo je suradnju na izborima Narodnoj radikalnoj i Demokratskoj stranci. Tim povodom izjavio je prvak Demokrat. stranke Milan Grol da o tome predlogu ne može ništa meritorno reći prije rasprave sa šefom stranke Davipovićem i glavnim demokratskim odborom. Nastavku svoje izjave istakao: da je JNS prihvatila narodni sporazum, kao temelj za uređenje prilika u zemlji.*«

CENTRALNA STANICA ZA PREGLEDAVANJE POŠTE RATNIH ZAROBLJENIKA

Tisak i vlasnik: „TIPOGRAFIJA„ štamparsko novinsko knjižarski zavod,za Uskaru i uredništvo odgovara: direktor Hamdkar Vitaiani, Sibenik